

BAKEAREN ALDEKO ADIERAZPENA

axolagabekeriaren aurka, duintasunaren alde

Jesuitas Socialetik Leon XIV.a Aita Santuak Espainiara egindako bisita ospatzen dugu, munduaren aurrean berak esandako hitzak, hemen eta orain, egia bihurtzeko gonbidapen gisa: «Bakea ez da eraikitzen elkarren arteko mehatxuekin, ezta armekin ere, baizik eta elkarrizketa eta diplomaziarekin». Esker onez hartzen dugu haren presentzia, eta ongietorri-hitzekin baino zerbait gehiagorekin erantzun nahi dugu: beste alde batera begiratzen ez duen Elizaren testigantzarekin.

Berriak ez diren gerrek zeharkatutako mundu batean bizi gara, nahiz eta askotan hurbiletik eragiten digutenean bakarrik hunkitzen gaituzten. Nazioarteko arreta desplazatzen den bitartean, ahaztutako gatazkak eta isildutako sufrimenduak dira. Axolagabekeria elikatzen duen eta injustiziaren aurrean erantzuteko dugun gaitasun kolektiboa ahultzen duen hautakortasuna.

Testuinguru horretan, ezin dugu aipatu gabe utzi gaur egun Gaza eta Libano kolpatzen dituen indarkeria, Ukrainan, Sudanen, Sirian, Yemenen, Kongoko Errepublika Demokratikoan eta biztanleria zibilak gatazka luzeen, lekualdatze behartuen, okupazioen eta bizi-baldintza jasanezinen ondorioak jasaten dituen beste hainbat tokitan irauten duenarekin batera. Ez gaude gertaera isolatuen aurrean, eskubideak urratzen eta sufrimendua betikotzen duten dinamika estrukturalen aurrean baizik.

Leon XIV.a Aita Santuak Afrikara egindako bisitan gogorarazi duen bezala, gatazkaren sustraiak sakon errotuta daude giza eta gizarte-errealitate zehatzetan: bazterkeria, desberdintasuna, gazteentzako aukerarik eza, ustelkeria edo elkarrizketaren ahultzea. Baina Aita Santuak ere gogor azpimarratu du «bakea ez dela eslogan bat», baizik eta justiziatik, inklusiotik eta pertsona bakoitzaren duintasuna aitortzetik eraikitzen den zeregina.

Interes geopolitikoak giza bizitzaren gainetik jartzen dituen nazioarteko logika bat salatzen dugu Jesuitas Socialetik, eta, era berean, salatzen dugu biktima guztiek ez dutela arreta bera jasotzen eta bidegabekeria guztiek ez dutela erantzun bera sortzen. Desberdintasun moral hori onartezina da, eta, berez, indarkeria-mota bat da.

¹ León XIV. (2026, 1 de marzo). Ángelus [Oración]. Santa Sede. <https://www.vatican.va/content/leo-xiv/es/angelus/2026/documents/20260301-angelus.html>

² León XIV. (2026, 15 de abril). Encuentro con las autoridades, con la sociedad civil y con el cuerpo diplomático [Discurso]. Santa Sede. <https://www.vatican.va/content/leo-xiv/es/speeches/2026/april/documents/20260415-camerun-autorita.html>

Berresten dugu bakea ezin dela indarretik, beldurretik edo umiliaziotik eraiki. Justizian, nazioarteko zuzenbidearekiko errespetuan eta pertsona guztien duintasunaren berme eraginkorrean baino ezin da oinarritu. Gaur egun bakea defendatzeak indarkeriaren eta deserrotzearen ondorioak pairatzen dituztenen aldean kokatzea eskatzen du, eta gatazka bakoitzaren atzean pertsonak daudela onartzea: aurpegiak, istorioak eta bizitza hautsiak.

Gure identitate ignaziotarrak errealitatea gehien sufritzen dutenen lekutik begiratzera bultzatzen gaitu. Justizia egiten den fedea aldarrikatzen dugu, eta oinazearen kausak salatzea eta berau aldatzeko konpromisoa hartzea eskatzen digu. Ezin gara geldirik egon munduko hainbat tokitan giza eskubideen urraketa sistematikoaren aurrean.

Horregatik, Leon XIV.a Aita Santuak bisitatzen eta interpelatzen gaituen une honetan, dei egiten diegu gizarteari, erakundeei eta nazioarteko komunitateari: indarkeria gaitzestera, horretara ez ohitzera, bidegabekeria ez normalizatzen eta bake bidezko eta iraunkorreko bideak bilatzeari ez uztera. Aita Santuak gehien sufritzen dutenen duintasunean eta parte-hartzean oinarritutako bake aktiboa, inklusiboa, eraikitze gonbita egitea ez da utopia: gaur bertan has daitekeen eguneroko lana da.

Bakerako bidea diren pertsonen duintasunaren eta justiziaren aldeko lan honetan, beste tradizio erlijioso batzuekin eta beste sinesmen batzuetako pertsonekin elkartzea eta lankidetzaren sustatu nahi ditugu, herrien konkordiaren aldeko aliantza sendotzeko.

Eta gonbidapen hori onartzen dugu uste sendo honetatik: iluntasun-garaietan, hitz partekatua —egiarekin izendatzen duena, erantzukizunez salatzen duena eta esperantzari eusten diona— erresistentzia modu erradikala dela.

Indarraren logikaren aurrean, senidetasuna aukeratzen dugu. Axolagabekeriaren aurrean, konpromisoa. Isiltasunaren aurrean, hitza.